

Samenvatting milieuplan HVO-Querido

07-01-2013

Inhoudopgave	Blz.
<u>1. Inleiding</u>	3
1.1 Achtergrond	3
1.2 Dit milieuplan	3
1.3 Voor wie	3
1.4 Milieuthema's	4
1.5 Huidig en relevant beleid	4
1.6 Doelstellingen	4
<u>2. Nulmeting milieu en duurzaamheden</u>	5
2.1 Nulmeting	5
2.2 Waar staan we nu per thema?	5
2.2.1 Energie	5
2.2.2 Water	6
2.2.3 Afvalwater	6
2.2.4 Bodem	6
2.2.5 Lucht	6
2.2.6 Afval	7
2.2.7 Gevaarlijke stoffen	7
2.2.8 Catering	7
2.2.9 Reiniging	7
2.2.10 Vervoer	8
2.2.11 Inkoopbeleid	8
2.2.12 Verbouw/nieuwbouw	8
2.2.13 Groenbeheer	9
2.2.14 Papier	9
2.2.15 Textiel	9
2.3 Conclusie nulmeting	9
<u>3. Milieubeleid voor de toekomst</u>	10
3.1 Milieubeleidsverklaring	10
3.2 milieubeleidsplan	10
<u>4. Mileuprogramma 2012-2013</u>	12
4.1 Planning	12
4.2 Organisatie: Rollen en verantwoordelijkheden	12
4.3 Monitoren en evalueren	13
4.4 Interne en externe communicatie	13
Bijlage 1: Overzicht deelnemende locaties certificering Milieuthermometer	14

INLEIDING

1.1 Achtergrond

Op 7 november 2011 heeft HVO-Querido samen met de gemeente Amsterdam, AgentschapNL, Milieuplatform Zorgsector en Stichting Milieukeur het convenant Zorg voor duurzaamheid getekend.

Met de ondertekening van het convenant conformeert onze organisatie zich aan het verbeteren van de milieuprestaties, zodat we binnen 3 jaar voldoen aan vingerende wet- en regelgeving en bijdragen aan de verduurzaming van zorgsector en de gemeente Amsterdam.

De ondertekening van het convenant is voor onze organisatie het startpunt geweest om onze milieuprestaties onder de loep te nemen. Dit is de eerste keer dat we hier voor de gehele organisatie naar kijken.

Vragen die hierbij aan de orde komen zijn bijvoorbeeld:

- Hoe zit het met ons energie- en waterverbruik?
- Hoeveel afval produceren we?
- Hoe scoren onze installaties en apparaten op het gebied van milieu? De zogenaamde nulsituatie.
- En als we die in beeld hebben, is natuurlijk de volgende stap: hoe kunnen we ons energie- en waterverbruik verminderen?
- Hoe zorgen we ervoor dat we minder afval produceren?
- Welke maatregelen kunnen we treffen? Het zogenaamde milieubeleid.

Als handvat voor de verduurzaming heeft het Milieuplatform Zorg (MPZ) in samenwerking met Stichting Milieukeur (SMK) de Milieuthermometer ontwikkeld. De Milieuthermometer is een handig hulpmiddel voor het inventariseren, controleren, monitoren en het beheren van diverse milieueisen en duurzaamheidsaspecten waaraan we moeten voldoen. De milieuthermometer kent drie niveaus, waaraan kan worden voldaan: brons, zilver en het hoogst haalbare goud.

1.2 Dit milieuplan

Dit milieuplan is het eerste milieuplan van HVO-Querido en omvat:

1. De stand van zaken op gebied van milieu: de zogenaamde nulmeting (ook wel het milieuverslag);
2. Ons milieubeleid en een programma voor verbetering van milieuprestaties. Welke doelen stellen we om onze prestaties te verbeteren? Hoe realiseren we deze doelen en binnen welke termijn?

Dit milieuplan biedt onze organisatie een kader om te kijken welke rol milieu en duurzaamheid moeten spelen in onze werkzaamheden, het geeft inzicht in te nemen maatregelen en is de basis voor de implementatie van milieu en duurzaamheid in onze

organisatie. Met dit milieuplan geven we tevens invulling aan de eisen milieuverlag, beleid en programma van de Milieuthermometer¹ ter verbetering van milieuprestaties.

1.3 Voor wie

Met dit milieuverlag informeren wij onze medewerkers, stakeholders en andere belangstellenden over wat wij doen op het gebied van milieu als integraal onderdeel van onze bedrijfsvoering.

1.4 Milieuthema's

In dit milieuplan komen alle milieuthema's uit het certificeringsschema van de Milieuthermometer aan bod, dit betreffen de thema's: energie, water, bodem, lucht, afval, gevaarlijke stoffen, catering, reiniging, vervoer, inkoopbeleid, verbouw/nieuwbouw, groenbeheer, papier en textiel. We beperken ons daarbij tot de hoofdlijnen.

1.5 Huidig relevant beleid

HVO-Querido heeft een aantal beleidsplannen die relevant zijn voor dit milieuplan:

1. Visiedocument Actief en Betrokken (2012);
2. Het Meerjarenbeleidsplan HVO-Querido Actief en betrokken 2012 – 2014;
3. Parkeerbeleid HVO-Querido (14 september 2012);
4. Inkoopbeleidsplan (2012-2014, concept 3.0);
5. Service Level Agreement Huisvesting (29 september 2011).

De belangrijkste uitgangspunten uit het bestaande beleid die relevant zijn voor het milieuplan zijn te vinden in:

- **Meerjarenbeleidsplan HVO-Querido,**
- **Visiedocument Actief en betrokken 2012-2014**

HVO-Querido wil een klant- en resultaatgerichte professionele organisatie zijn.

Drie basisprincipes zijn:

- **Klantgericht:**
Onze cliënten verdienen erkenning voor eigenheid en aandacht voor hun wensen. Wij stimuleren scholing van cliënten tot ervaringsdeskundigen. Nauwe samenwerking met ketenpartners zoals zorginstellingen en woningcorporaties.
- **Resultaatgericht:**
Als maatschappelijk betrokken organisatie streven wij naar efficiënte inzet van middelen. Medewerkers zijn de spil van de organisatie en wij investeren in opleidingen en het behoud van mensen.
- **Professioneel:**
Sturen op resultaat en het nemen van verantwoordelijkheid. Wij werken vanuit een sterke bedrijfsvoering met optimale ondersteuning van het primaire proces.
Kernwaarden voor het bedrijfsproces zijn:
 1. deskundig
 2. respectvol
 3. betrokken
 4. resultaatgericht
 5. actief in omgang met elkaar.

1.6 Doelstellingen

HVO-Querido heeft volgende doelen gesteld:

- zorg dragen dat 21 van onze zorglocaties binnen 3 jaar voldoen aan het niveau brons van de certificering van de milieuthermometer;

¹ HVO-Querido gebruikt het instrument Milieuthermometer om op gestructureerde wijze haar milieuprestaties te verbeteren.

- voldoen aan wet- en regelgeving en naleven van de wettelijke voorschriften en richtlijnen;
- het integreren van milieu- en duurzaamheidsaspecten in het bedrijfsbeleid en onze bedrijfsvoering door het opstellen van milieubeleid en het integreren van ons milieubeleid in bestaand beleid;
- het continu verbeteren van onze milieuprestaties tot we voldoen aan niveau brons van de milieuthermometer.

2 NULMETING MILIEU EN DUURZAAMHEID

2.1 Nulmeting

Voor het opstellen van dit milieuplan heeft HVO een nulmeting uitgevoerd, waarbij we 21 van onze locaties hebben getoetst aan verplichte en extra keuze-eisen uit de Milieuthermometer.

De verplichte eisen volgen rechtstreeks uit wet- en regelgeving en eisen gekoppeld aan het niveau brons. In eerste instantie zijn in de nulmeting meer dan 13 extra eisen geselecteerd op basis van het criterium: met geringe inspanning te realiseren en op de meeste locaties van toepassing.

De nulmeting van de milieuthema's bestaat uit twee onderdelen:

1. in kwantitatieve zin de verbruikte hoeveelheden, zoals energie, water en papier (over 2011);
2. in kwalitatieve zin de score aan de hand van de milieuthermometer eisen die gericht zijn op onder andere de uitstoot huidige gebouw gebonden installaties, afvalscheiding, gebruikte stoffen en materialen in de bedrijfsvoering.

Door de verbruikte hoeveelheden per jaar te registreren, zoals het water- en energieverbruik, kan het effect van het nemen van kwalitatieve maatregelen, zoals een waterbesparende douchekop, worden gekwantificeerd.

De monitoring van de verbruikte hoeveelheden is dan ook essentieel om het effect van getroffen maatregelen te kwantificeren en waar nodig bij te sturen. Voor dit milieuplan is geïnventariseerd welke verbruiksgegevens voor de thema's energie, water, afval, vervoer, papier, textiel geregistreerd worden. Per milieuthema is een overzicht opgesteld van de geregistreerde gegevens van 2011. Omdat dit een nulmeting betreft heeft geen vergelijking met de jaren daarvoor plaatsgevonden.

De resultaten van de nulmeting zijn zeer uitgebreid en worden daarom niet meegenomen in dit stuk voor het MT. Indien MT-leden geïnteresseerd zijn om dit alsnog in te zien is dit altijd mogelijk. Wel wordt per thema kort aangegeven waar HVO-Querido op dit moment staat.

2.2 Waar staan we nu per thema

2.2.1 Energie

HVO-Querido is wat betreft gebouw gebonden installaties afhankelijk van de verhuurders. Mede hierdoor heeft nog niet in alle gevallen de benodigde controle plaats kunnen vinden, doordat ruimten niet toegankelijk waren en/of omdat bewijslast niet beschikbaar was.

Verplichte eisen

- Een deel van de locaties voldoen aan verplichte eisen mbt installaties, een deel niet.
- Voor De Roggeveen is in 2010 een Plan van Aanpak ingediend voor energiebesparende maatregelen.
- 20 locaties voldoen niet aan de eis voor de aanwezigheid van een energiebesparingsplan.

Extra eisen

- M.b.t. mobiele koelinstallaties en mobiele verwarmingstoestellen voldoen de meeste locaties aan deze eisen.
- Voor een aantal extra eisen geldt dat deze niet van toepassing op de gecontroleerde locaties of de locaties voldoen niet aan de extra eisen. Dit betekent dat bij de keuze,

van welke eisen HVO-Querido als extra eisen kiest, goed gekeken moet worden welke voor alle locaties haalbaar zijn en welke locaties specifiek zijn.

2.2.2 Water

Verplichte eisen

- Ongeveer de helft van de locaties voldoet niet aan de eisen voor het waterverbruik en zijn er verbetermogelijkheden op het gebied van waterbesparing.
- Alle locaties beschikken over een onderhoudsschema voor de kranen e.d. voldoen hiermee aan de eis.

Extra eisen

- Bij ongeveer de helft van de locaties van HVO-Querido zijn verbetermogelijkheden op het gebied van waterbesparing.

2.2.3 Afvalwater

Verplichte eisen

- De eisen met betrekking tot afvalwater zijn van toepassing op het M. Schaaperhuis. In het M. Schaaperhuis is een zuiveringstechnische voorziening (slibvangput) aanwezig.
 - Er zijn geen documenten aanwezig waaruit blijkt dat de periodieke reiniging van de zuiveringstechnische voorziening in het M. Schaaperhuis is geborgd

2.2.4 Bodem

De eisen behorende bij het thema bodem zijn niet van toepassing op de locatie van HVO-Querido, dit blijkt uit:

- Op de meeste locaties is geen sprake van contactmogelijkheden met de bodem doordat:
 - er geen groene buiten ruimten zijn
 - de locaties zijn niet op een begane grond gehuisvest.
- Er worden geen gevaarlijke stoffen opgeslagen en er zijn geen ondergrondse tanks aanwezig op de locaties.

2.2.5 Lucht

Verplichte eisen

- Voor een aantal locaties zijn de eisen niet van toepassing omdat koude middelen zoals omschreven in de eis niet aanwezig zijn.
- Voor die locaties waarvoor de eisen wel van toepassing zijn, is in de samenvattende tabel opgenomen welke locaties wel/niet voldoen aan de gestelde eisen.
- Bij Alexandria, Masira, Hof v Socrates en VIP konden de eisen op het moment van de nulmeting niet gecontroleerd worden omdat de installaties niet toegankelijk waren (deze vallen onder beheer van de verhuurder).
- Na uitvoering van de nulmeting zijn 2 eisen voor het thema Lucht toegevoegd, deze zijn naderhand niet gecontroleerd.

Extra eisen

- HVO voert het beleid uit dat koel installaties/apparatuur geen HCFC's bevatten. Tijdens de nulmeting is gebleken dat de locaties waar de eis op van toepassing is voldoen aan de eis dat deze geen koudemiddelen hebben die HCFC's bevatten.
- De extra eisen konden niet op alle locaties gecontroleerd worden omdat de installaties niet toegankelijk waren (deze vallen onder beheer van de verhuurder).

2.2.6 Afval

Verplichte eisen

- * Afvalscheiding: Er is duidelijk onderscheid tussen afvalinzameling door de organisatie/personeel van HVO-Querido zelf en de cliënten. Het personeel scheidt het afval naar restafval, glas, papier, medicijnen, swill. De cliënten scheiden beperkt en gooien het meeste afval bij restafval.
- * Tuinafval: De meeste locaties hebben geen tuinafval omdat ze geen eigen tuin/buitenruimte hebben, deze eis is voor de meeste locaties niet van toepassing.

2.2.7 Gevaarlijke stoffen

Bij geen van de 21 gecontroleerde locaties wordt gebruik gemaakt van gevaarlijke stoffen of worden gevaarlijke stoffen opgeslagen. Dit betekent dat zowel de verplichte als de extra eisen niet van toepassing voor HVO-Querido.

2.2.8 Catering

Verplichte eisen

- Preventie van swill: Op die locaties waar cliënten in zelfstandige units wonen en zelf hun eten inkopen is geen zicht op het kopen van eten naar etensbehoefte. Vooral nog is ons uitgangspunt dat de cliënten naar behoefte inkopen en hiermee swill beperken en daardoor voldoen aan de eis.
- Serviesgoed: Roggeveen verstrekt als enige gecontroleerde locatie alleen kunststof serviesgoed in de personeelskantine. De cliënten gebruiken keramisch serviesgoed.

Extra eisen

- Bij 10 locaties met een kantine voor personeel of centrale keuken wordt aan de eis Mono verpakkingen voldaan.
- De extra eisen Groot verpakkingen, Drankverpakkingen is na de nulmeting opgenomen in de certificering milieuthermometer en is niet inzichtelijk of locaties hier al aan voldoen.
- HVO-Querido maakt gebruik van een externe cateraar die voldoet aan de extra eis die aan een externe cateraar is gesteld.

2.2.9 Reiniging

Verplichte eisen

- Eisen schoonmaakplan, reinigingsmiddelen, doseersysteem: Cliënten en/of medewerkers maken gemeenschappelijke en eigen ruimten schoon. Hiervoor is geen schoonmaakplan of zijn specifieke afspraken gemaakt t.a.v. schoonmaak methode en het gebruik van milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen en dosseringsystemen (navulbaar).
- De wasmachines op de locaties zijn voorzien van een doseersysteem.

Extra eisen

Aan extra maatregel 2.1.11.5 "Het externe schoonmaakbedrijf beschikt over een milieumanagementsysteem of voldoet aantoonbaar aan de daaraan gestelde eisen" wordt voldaan.

- Opstellen van een stappenplan schoonmaak voor gebouw (incl. keuken), waarbij het gebruik van middelen en water wordt geminimaliseerd.
- Instrueren van schoonmakers over het gebruik van het stappenplan schoonmaak.
- Inzichtelijk maken vakbekwaamheid van de opsteller van het stappenplan schoonmaak.

- Inkoop en gebruik van minimaal 50% (op basis van inkoopbedrag) aan milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen.
- Aanschaffen en gebruiken van een doseersysteem voor schoonmaakmiddelen.
- Aanschaffen en gebruiken van microvezeldoekjes voor reiniging.

Tijdens de controle op de locaties bleek niet overal het schoonmaakplan (zichtbaar) aanwezig, en bleken de aanwezige schoonmaakmiddelen aanwezig op de schoonmaakkar niet milieuvriendelijk te zijn.

2.2.10 Vervoer

Beleid binnen HVO-Querido voor woon-werk- en werk-werkverplaatsingen is bij voorkeur per openbaar vervoer of fiets. De meeste medewerkers komen per fiets of met gaan met het openbaar vervoer naar het werk. Voor zakelijk verkeer heeft HVO-Querido een eigen wagenpark bestaande uit 10 auto's en 1 bus en een 13-tal leaseauto's (in 2011) in gebruik.

Verplichte eisen

- Via internet wordt gecommuniceerd over het parkeerbeleid en de bereikbaarheid van alle locaties via de verschillende vervoersmiddelen.
- HVO-Querido heeft voor haar medewerkers een regeling voor OV en fietsgebruik voor woon-werkverkeer en werk-werkverkeer.
- HVO beschikt over een beperkt aantal bedrijfs/leaseauto's en scooters. Voor het gebruik hiervan is geen specifiek systeem voor het indelen van ritten of voertuigen voor goederen of personen vervoer.

Extra eisen

- HVO-Querido heeft op centraal niveau beleid en regelingen die tot doel hebben het werk-werkverkeer (met de auto) te verminderen.
- Type bedrijfsauto's.
 - De bedrijfsauto's zijn niet van milieuklasse A of B.
- Elektrisch vervoer voor technisch medewerkers en huismeesters is onderzocht. Conclusie uit het onderzoek is: elektrische auto's voor HVO-Querido is momenteel niet haalbaar (aantal 10 bedrijfsauto's en 1 bus voor de technische dienst).

2.2.11 Inkoopbeleid

Inkoop draagt waar mogelijk bij aan de eisen uit de milieuthermometer. In haar beleid (september dit jaar formuleert) koppelt zij dit aan de term maatschappelijk betrokken, acties vanuit inkoop die hierbij horen zijn:

- Inkoop gaat van leveranciers eisen dat zij zich maatschappelijk verantwoord gedragen. In inkoopprojecten zullen eisen worden gesteld aan leveranciers die gerelateerd zijn aan MVI.
- Er wordt een gedragscode voor leveranciers ontwikkeld en deze zal door hen worden ondertekend.

2.2.12 Verbouw/nieuwbouw

Extra eisen

- HVO-Querido heeft voor nieuwbouw een beleid 'Service Level agreement huisvesting' waarin kwaliteitseisen zijn opgenomen voor geleverde werkzaamheden. Deze moeten voldoen aan de kwaliteit van: veiligheidsnormeringen, brandveiligheid, bouwbesluit, vergunningen, duurzaamheid, energiebesparing, certificering, collectieve inkoop, wetgeving en aan de bedrijfsfilosofie van HVO-Querido (werken met de doelgroepen).

- Aangezien veel panden worden gehuurd heeft HVO-Querido geen invloed op het buiten-schilderwerk. Het schilderwerk voldoet niet aan de eis uit de milieuthermometer voor binnen-schilderwerk.
- In de bestaande contracten voor gehuurde gebouwen is geen rekening gehouden met de minimumeisen van Agentschap NL.

2.2.13 Groenbeheer

HVO-Querido bezit geen locaties waarvan het groenterrein groter is dan 10.000 m². De meeste locaties hebben helemaal geen groenterrein. Hierdoor vervalt Groen als verplicht onderdeel van de Milieuthermometer en wordt ook geen invulling gegeven aan extra eisen. Er zijn met betrekking tot het thema Groen dan ook geen vervolgcities.

2.2.14 Papier

Verplichte eis

HVO-Querido voldoet aan de verplichte eis voor het gebruik van Milieuvriendelijk printpapier.

Extra eisen

Aan de extra eisen wordt deels al voldaan. Tijdens de nulmeting is gesignaleerd dat op een aantal locaties afgeweken wordt van het centrale beleid voor papierverbruik.

2.2.15 Textiel

- Platgoed en collectief wasgoed worden gehuurd en gewassen door een ISO 14.001 gecertificeerde leverancier (Rentex Floron). Hierdoor voldoet HVO-Querido aan de verplichte eisen voor platgoed.
- Persoonsgebonden wasgoed wordt op locatie gewassen. De meeste wasmachines voldoen aan de gestelde eisen.

2.3 Conclusie nulmeting

Nulmeting

Tijdens de nulmeting is naar voren gekomen dat de thema's gevaarlijke stoffen, hinder, bodem, groenbeheer uit de milieuthermometer niet van toepassing zijn voor HVO-Querido. De certificerende organisatie Milieu Platform Zorginstellingen stelt op grond hiervan dat HVO-Querido voor deze thema's voldoet aan de verplichte eisen. Bovenstaande in combinatie met de score op eisen van de andere milieuthema's geven het beeld dat HVO-Querido over de gehele lijn aan circa 50% van de gestelde eisen voldoet. Om ervoor te zorgen dat HVO-Querido ook aan de andere 50% van de eisen voldoet van Milieuthermometer certificaat BRONS zijn maatregelen geformuleerd, zie hoofdstuk 5 in het milieuprogramma.

Ontbrekende gegevens

Uit de inventarisatie van gegevens over het verbruik van o.a. water, energie, afval, komt naar voren dat de gegevens:

- verspreid over de organisatie geregistreerd worden;
- of bij een leverancier geregistreerd worden;
- of niet op locatie niveau beschikbaar zijn;
- of niet voor handen zijn.

In het milieuprogramma is onder de noemer 'registraties' opgenomen welke actie nodig is om ervoor te zorgen dat (ontbrekende) gegevens beschikbaar zijn.

3. MILIEUBELEID VOOR DE TOEKOMST

3.1 Milieubeleidsverklaring

In een eenmalige werkgroep hebben we de kaders en richting bepaald voor het milieubeleid, benoemd welke acties nodig zijn en hoe dit te organiseren. In deze werkgroep waren vertegenwoordigd: vanuit elke regio een teammanager en twee medewerkers van de afdeling facilitair, die trekkers zijn van certificering Milieuthermometer.

De uitkomsten van de bijeenkomst zijn verwoord in het navolgende milieubeleidsplan. De inhoud van dit plan is opgenomen in een aparte milieubeleidsverklaring. Deze milieubeleidsverklaring is vastgesteld en ondertekend door de directie.

3.2 Milieubeleidsplan

Om onze doelen te realiseren gaan we als volgt te werk:

- *Continue verbetering*

De continue verbetering van onze milieuprestaties geven we als volgt vorm: we beginnen met 21 locaties waarvoor we het bronzen certificaat willen behalen. Deze 21 locaties hebben gemeen dat cliënten er (samen)wonen en het 24-uurs opvang is. De gekozen locaties worden niet op korte termijn vernieuwd. In de loop der jaren gaan we het aantal locaties uitbreiden. Zo nemen we alle nieuwe panden direct mee. Bij renovaties en verbouwingen implementeren we daar waar mogelijk technische maatregelen uit de milieuthermometer.

- *Maken van keuzes*

Bij het maken van keuzes beoordelen we wat de consequentie van de keuze voor de gehele organisatie is. De financiële situatie van de organisatie beïnvloedt de keuzes die we maken, maar is niet leidend.

Bij de keuze van de 13 extra maatregelen uit de milieuthermometer voor het bronzen certificaat maken we de volgende afwegingen:

- Moet de maatregel centraal of decentraal geregeld worden?
- Welke inspanning kost het om de maatregel in te voeren?
- Wat is de slagingskans?
- Wat zijn de investeringskosten?

- *Prioritering van acties*

Bij de prioritering van acties is het volgende belangrijk:

- Is de maatregel wel of niet wettelijk verplicht?
- Terugverdientijd mag niet meer dan 5 jaar zijn.
- Inpasbaarheid binnen de organisatie: makkelijk, lastig/niet.
- Staat de actie ten dienste van de bewustwording?
- Kiezen voor acties die centraal en lokaal ingevoerd kunnen worden. Niet afwachten wat centraal geregeld wordt.

- *Milieu integraal onderdeel lokaal jaarplan*

We geven onze teammanagers de ruimte om ons centrale milieubeleid in een lokaal jasje te gieten. Elke teammanager maakt jaarlijks een jaarplan. Vanaf 2013 wordt aan dit jaarplan een hoofdstuk milieu toegevoegd. Hierin beschrijft de teammanager de milieudoelstellingen en -maatregelen voor het komende jaar voor zijn locatie. De

maatregelen en acties zijn een nadere uitwerking van het milieubeleid en de milieumaatregelen die op centraal niveau zijn geformuleerd.

In het jaarplan nemen we per milieuthema het volgende op:

- voorstel voor te nemen maatregelen met verwijzing naar centraal beleid;
- overzicht van acties/maatregelen die centraal en decentraal geregeld/georganiseerd worden en wie hiervoor verantwoordelijk is;
- inzicht in de lokale "bewegingsruimte".

- Participatie bewoners/cliënten

Bij het hele proces van implementatie van de milieuthermometer en het bereiken van onze milieudoelen betrekken we onze cliënten/bewoners. Onze cliënten/bewoners zijn georganiseerd in bewonerscommissies, regioraden en cliëntenraden. De bewonerscommissies opereren op lokaal niveau. Daar waar mogelijk betrekken we de bewonerscommissies als klankbord en voor het genereren van ideeën. De precieze afstemming tussen bewonerscommissies, regioraden en cliëntenraden moet nog in de praktijk vorm krijgen.

- Passende Zorg

Daar waar mogelijk kiezen we gedragsmaatregelen gericht op "passende zorg", werken we krachtgericht. Het zijn de cliënten die de maatregelen toe moeten gaan passen. De mate waarin dit mogelijk is, is afhankelijk van de doelgroep en het type voorziening.

- Uitwisseling van kennis en ervaring

We streven ernaar om van elkaars ervaringen te leren. Hiertoe gaan we centraal een "kennisbank" ontwikkelen zodat 'best practices' zichtbaar zijn en gedeeld kunnen worden.

4. MILIEUPROGRAMMA 2012-2013

Dit voorliggend milieuprogramma richt zich op de acties die nodig zijn om het certificaat brons van de Milieuthermometer behalen binnen een periode van 3 jaar voor.

In het uitvoeringsprogramma is per maatregel benoemd waar in de organisatie de verantwoordelijkheid ligt om de actie uit te voeren. In het algemeen is het programma zo opgebouwd dat op centraal niveau keuzes, beslissingen en beleid wordt gemaakt en op locatieniveau beleid en voorschriften worden uitgevoerd.

Per thema zijn de acties om te voldoen aan een verplichte eis blauw gemarkeerd. De gekozen extra eisen zijn geel gemarkeerd. De nummering van de acties is gekoppeld aan de nummering van de eisen uit de milieuthermometer zodat deze makkelijk terug te herleiden zijn. Omdat de milieuthermometer meer dan 60 eisen kent, is het schema voor het goed te keuren stuk door het MT niet bijgevoegd. Deze is wel ten alle tijden op te vragen bij Laura Kramer.

4.1 Planning

In onderstaande tabel is de beoogde planning opgenomen van de uitvoering van acties per thema.

Omschrijving	Start	Afronding
2.1.1 Milieumanagement	September 2012	Juni 2013
2.1.2 Energie	September 2012	2013
2.1.3 Water	September 2012	2013
2.1.4 Afvalwater	Januari 2013	Februari 2013
2.1.5 Bodem*	-	-
2.1.6 Lucht	Januari 2013	Eind 2013
2.1.7 Afval	Januari 2013	Eind 2013
2.1.8 Hinder*	-	-
2.1.9 Gevaarlijke stoffen*	-	-
2.1.10 Catering	2013	Eind 2013
2.1.11 Reiniging	2013	Eind 2013
2.1.12 Vervoer	September 2012	Eind 2012
2.1.13 Inkoopbeleid	-	-
2.1.14 Verbouw/nieuwbouw	-	-
2.1.15 Groenbeheer*	-	-
2.1.15 Papier	2013	Eind 2013
2.1.17 Textiel	2013	Eind 2013

* Dit zijn milieuthema's die niet aan de orde zijn bij HVO-Querido

4.2 Organisatie: rollen en verantwoordelijkheden

Wie in de organisatie: namen is verantwoordelijk voor monitoren, evalueren en toetsen of een actie gestart is en klaar is? Bij centrale organisatie, inkoop, locatie etc etc.? HVO iemand voor aanwijzen = onderdeel van milieubeleid

Directie	– Besluitvorming
Regio directie	– De regiodirecteuren hebben een belangrijke aansturende rol wat betreft het invoeren van de maatregelen uit de milieuthermometer.
Facilitaire organisatie	– De facilitaire organisatie coördineert het uitvoeringsprogramma. Zij monitort en evalueert de voortgang en rapporteert dit aan de directie.
Facilitaire organisatie	– Verantwoordelijk voor het uitvoeren van acties met betrekking tot het opstellen van beleid, inkoop, communicatie en centraal te organiseren activiteiten of te faciliteren voorzieningen.
Teammanager	– Verantwoordelijk voor het uitvoeren en naleven van beleid en voorschriften op locatie

Elke functie binnen HVO heeft zijn eigen verantwoordelijkheden om invulling te geven aan de realisatie van de acties uit de milieuthermometer.

Een nog aan te wijzen medewerker zal verantwoordelijk worden voor de coördinatie, monitoring, evaluatie en verbetering van milieubeleid en milieutaken binnen onze organisatie.

4.3 Monitoren en evalueren

Om de voortgang te borgen en om tussentijds bij te kunnen sturen wordt per kwartaal een voortgangsrapportage opgesteld door de facilitaire organisatie.

Jaarlijks wordt in het eerste kwartaal een milieuverslag gemaakt. Dit verslag bevat een overzicht van de geregistreerde milieugegevens, een overzicht van de voortgang van het Milieuprogramma en een evaluatie van de ondernomen acties in relatie tot de milieugegevens. Op basis van de evaluatie wordt een voorstel gedaan voor het milieuprogramma voor het komende jaar.

4.4 Interne en externe communicatie

Interne communicatie

Binnen onze organisatie wordt bij diverse onderdelen aandacht besteed aan milieuzorg. In het kader van het verbeteren van onze milieuprestaties betrekken we het personeel in de beleidsvorming en de uitvoering van het beleid.

De organisatie van HVO-Querido kent verschillende interne overlegvormen:

- Managementoverleg vindt periodiek plaats (CMD)
- IRMT
- RMT (inhoudelijk overleg)

Wij kiezen ervoor om aan te sluiten bij bestaande overlegvormen en geen nieuwe overleggen specifiek voor milieu in het leven te roepen. Door een vast agendapunt milieuzorg wordt milieu ook een vanzelfsprekend thema binnen het dagelijkse werk van iedereen.

Vast intern en extern aanspreekpunt voor milieuzaken is een (nog aan te wijzen) medewerker van de facilitaire dienst.

Externe communicatie

Voor 2013 staat relatiebeheer met externe partijen (ook verhuurders) op de agenda. Periodiek vindt in het kader van de Milieuthermometer een overleg plaats waarbij aanwezig zijn: de gemeente Amsterdam Dienst Milieu en Bouwtoezicht, Milieuplatform zorg en de drie zorginstellingen HVO-querido, Cordaan en Amsta.

Om een aantal maatregelen te realiseren zal afstemming nodig zijn met woningbouwcorporaties. Communicatie met woningbouwcorporaties is nodig om maatregelen te kunnen realiseren die gebouw gebonden zijn en buiten de directe invloedssfeer liggen van HVO-Querido (Energie, Lucht, Verbouw).

Bijlage 1

Overzicht deelnemende locaties certificering Milieuthermometer

- 1 PASSANTENVERBLIJF
- 2 24-UURS OPVANG ZUIDOOST
- 3 DE ROGGEVEEN
- 4 DE VAART
- 5 BW DIEMEN
- 6 VIP
- 7 NOORDZIJDE
- 8 DE VESTE
- 9 AMERBOS
- 10 BW MASIRA
- 11 DE BATJAN
- 12 WASSENAAR OBDAMSTRAAT
- 13 FLEERDE
- 14 ALEXANDRIA
- 15 STRAETENBURGH
- 16 DE RIJSWIJK
- 17 DE VAART
- 18 JUDITH VAN SWETHUIS
- 19 VARIKSTRAAT
- 20 MARTIEN SCHAAPERHUIS
- 21 PASSANTENHOTEL Boerhave